

Žurnalistinių tyrimų konkurso nuostatai

1. Bendroji dalis

1.1. VšĮ „Nacionalinis socialinės integracijos institutas“ (toliau NSII) bendradarbiaujant su pilietine iniciatyva „Baltosios pirštinės“ (toliau vadinama Organizatoriai) įgyvendinamas „Žurnalistinių tyrimų konkursas“ (toliau vadinama „Konkursas“) veikia kaip atskira Organizatorių veiklos programa.

1.2. Konkursas savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos įstatymais, kitais teisės aktais, NSII įstatais, šiais Nuostatais ir Konkurso vidaus dokumentais.

1.3. Oficiali Konkurso veiklos trukmė numatyta iki 2015 m. sausio 15 d. Esant nenumatytoms aplinkybėms, konkurso terminas gali būti pratęstas dėl objektyvių priežasčių, tiesiogiai susijusių su žurnalistinių tyrimų eiga.

2. Konkurso veiklos tikslas

2.1. Konkurso veiklos tikslas - stiprinti tiriamosios žurnalistikos tradicijas Lietuvoje ir nesiekiant pelno bei ginant viešąjį interesą konkurso tvarka remti žurnalistinius tyrimus (projektus).

2.2. Konkursas, atsižvelgdamas į turimas finansines galimybes, geriausių žurnalistinių tyrimų autoriams skelbia prizinį 25 000 litų vertės fondą.

2.2.1. 15 000 litų bus skiriama geriausiems žmogaus teisių kryptį pasirinkusių tyrimų autoriams.

2.2.2. 10 000 litų bus skiriama geriausiems korupcijos kryptį pasirinkusių tyrimų autoriams.

3. Konkurso nuostatai

3.1. Konkurso temų kryptys – žmogaus teisės, korupcija.

3.2. Konkurse gali dalyvauti pavieniai asmenys ir komandos, kurių narių vaidmenys pagrįsti ir atsispindi tyrimo plane. Realiai įgyvendinamos darbo apimtys yra vienas iš tyrimo vertinimo kriterijų.

3.3. Konkurso dalyviai turi atsiųsti dalyvio anketą, kuri padės nustatyti jų kompetenciją, motyvaciją, profesionalumą ir jų siūlomos temos išmanymą.

3.4. Konkurso dalyviai patys pasirenka žurnalistinio tyrimo temą, žanrą, apimtį, tyrimo planą, kurį tvirtina Konkurso vertinimo komisija.

3.5. Žurnalistiniams tyrimams keliami reikalavimai ir vertinimo kriterijai:

3.5.1. Žurnalistinių tyrimų temos turi būti aktualios, kelti problemiškus ir kompleksinius klausimus, atitikti visuomenės interesą.

3.5.2. Turi atitikti pasirinktą tyrimo kryptį: žmogaus teisės Lietuvoje arba korupcija Lietuvoje.

3.5.3. Konkurso dalyviai turi išsikelti žurnalistinio tyrimo hipotezę ir žurnalistinio tyrimo metu ją patvirtinti arba paneigti.

3.5.4. Skirstant prizinį fondą tyrimai bus vertinami šiais kriterijais:

- Giluminis tyrimas. Nesitenkinama tuo, kas oficialiai pateikiama, arba informacija, kuri buvo prieinama viešai. Remiamasi gausiais šaltiniais.
- Naujai atskleisti faktai. Atskleidžia faktus, kurie nefigūravo viešajame diskurse. Tai yra nauja informacija arba žinomos informacijos nauja interpretacija. Nauji faktai arba jų interpretacija gali patvirtinti arba paneigti hipotezę.
- Duomenų patikimumas. Surenkama pakankamai duomenų skelbti tyrimo apibendrinimus, išvadas. Šaltinių duomenys, pareiškimai yra patvirtinami dokumentais, tyrime naudojama informacija yra tiksli ir pagrįdžiama įrodymais.

3.5.5. Žurnalistiniai tyrimai yra rengiami laikantis LR teisės aktų, etikos principų, Leidėjų ir žurnalistų etikos kodekso.

3.6. Konkurso paraiškų žurnalistiniams tyrimams atlikti teikimo tvarka:

3.6.1. Konkurso eiga skirstoma į tris etapus, kurie yra nurodomi žemiau pateiktoje lentelėje.

Žmogaus teisių kryptį pasirinkusių dalyvių veiklos grafikas

Data	Užduotis
I ETAPAS. Liepos 25 d. - rugsėjo 11 d.	Liepos 25 d. - rugsėjo 5 d. pildoma konkurso dalyvio anketa. Nurodomi komandų nariai, jų patirtys (prisegami analitinio pobūdžio darbai). Pateikti tyrimų temas bei preliminarias hipotezes yra solidus privalumas. Iki rugsėjo 11 dienos skelbiami I etapo atrankos rezultatai. <u>Atrinkti konkurso dalyviai laukia kūrybinių dirbtuvių.</u>
II ETAPAS. Rugpjūčio 30 d. - spalio 6 d.	Rugsėjo 25 -28 d. dalyvauja kūrybinėse dirbtuvėse ir jų metu kartu su potencialiais šaltiniais bei žurnalistų tyrimų praktikais nustato/išsiginina tyrimo temą bei pjūvį, hipotezę. Iki spalio 2 d. pateikia galutinį planą. Žurnalistinių tyrimų planui taikomi kriterijai: nurodo hipotezę, veiklų išsidėstymą laike, užduočių pasiskirstymą tarp komandos narių bei numato tyrimo raiškos formą. Spalio 6 d. atkrenta ir etape toliau nedalyvauja kriterijų neatitinkantys ar nepagrįsti, nerealias darbų apimtis užsibrėžę tyrimai.
III ETAPAS. Spalio 6 d. - gruodžio 15 d.	Rengiami tyrimai. Jei dėl objektyvių iš tyrimo eigos kylančių priežasčių kai kurie iš tyrimų vis dar nėra baigiami, terminas nukeliamas iki datos, reikiamos tyrimui išbaigti.
2015m. sausio 15d.	Komisija atranka kriterijus atitinkančius ir prizinį fondą pasidalinsiančius tyrimus. Nurodyta data gali keistis priklausomai nuo nukeltų tyrimo atlikimo terminų.

Korupcijos kryptį pasirinkusių konkurso dalyvių veiklos grafikas

Data	Užduotis
I ETAPAS. Liepos 25 d. - rugpjūčio 30 d.	Liepos 25 d. - rugpjūčio 20 d. pildoma konkurso dalyvio anketa. Nurodomi komandų nariai, jų patirtys (prisegami analitinio pobūdžio darbai). Pateikti tyrimų temas bei preliminarias hipotezes yra solidus privalumas. Rugpjūčio 30 dieną skelbiami I etapo atrankos rezultatai.

II ETAPAS. Rugpjūčio 30 d. - rugsėjo 20 d.	Iki rugsėjo 11 dienos ruošiami tyrimo planai. Žurnalistinių tyrimų planui taikomi kriterijai: įvardijama hipotezė, nurodomas veiklų išsidėstymas laike, užduočių pasiskirstymas tarp komandos narių bei numatoma tyrimo raiškos forma. Pageidaujantiems kartu su žmogaus teisių kryptį pasirinkusiais tyrėjais dalyvauti kūrybinėse dirbtuvėse bus sudaroma tokia galimybė. Tokiu atveju plano pateikimo terminas pratęsiamas iki spalio 2 d. ir toliau sekama žmogaus teisių kryptį pasirinkusių dalyvių grafiku. Rugsėjo 20 d. atkrenta ir etape toliau nedalyvauja kriterijų neatitinkantys ar nepagrįsti, nerealias darbų apimtis užsibrėžę tyrimai.
III ETAPAS. Rugsėjo 20 d. – gruodžio 15 d.	Rengiami tyrimai. Jei dėl objektyvių (iš tyrimo eigos kylančių) priežasčių kai kurie iš tyrimų vis dar reikalauja skirti daugiau laiko, terminas nukeliamas iki datos, reikiamos tyrimui užbaigti.
2015m. sausio 15d.	Komisija atrinka kriterijus atitinkančius ir prizinį fondą pasidalinsiančius tyrimus. Nurodyta data gali keistis priklausomai nuo nukeltų tyrimo atlikimo terminų.

3.6.2. Konkurso paraiškas (anketas) konkurso dalyviai turi atsiųsti naudodamiesi oficialiu konkurso puslapiu - www.media4change.co.

3.6.3. Konkurso dalyviai, pasirinkę žmogaus teisių temą, bus atrenkami dalyvauti kūrybinėse dirbtuvėse, š.m. rugsėjo 25 – 28 d. Čia, bendradarbiaujant su potencialiais tyrimo šaltiniais, tiriamosios žurnalistikos ekspertais, bus sudaroma galimybė išgryninti tyrimo temą, perspektyvą.

3.6.4. Pirmo etapo metu atrinkti korupcijos kryptį pasirinkę konkurso dalyviai tyrimo planus turi atsiųsti nurodytu konkurso el. paštu iki š.m. rugsėjo 11 d.

3.6.5. Pirmo etapo metu atrinkti žmogaus teisių kryptį pasirinkę konkurso dalyviai tyrimų planus turi atsiųsti iki š.m. spalio 2 d.

3.6.6. Konkurso dalyviams, pareiškusiems norą būti konsultuojamiems dėl atliekamo žurnalistinio tyrimo, Konkursas skirs konsultantą - patarėją.

3.6.7. Žurnalistinių tyrimų įgyvendinimo terminas - iki š.m. gruodžio 15d.

4. Konkurso temos

4.1. Žmogaus teisių kryptį pasirinkusių ir į antrą etapą patekusių konkurso dalyvių temų pasirinkimo variantai:

- Temas formuluoja savarankiškai ir kartu su potencialiais šaltiniais ir ekspertais jas išsigrynina, pasirenka savo perspektyvą kūrybinių dirbtuvių metu;
- Renkasi iš organizatorių siūlomų jas performuluodami ir pasirinkdami savo perspektyvą kūrybinių dirbtuvių metu.

4.2. Korupcijos kryptį pasirinkusių ir į antrą etapą patekusių konkurso dalyvių temų pasirinkimo variantai:

- Temas formuluoja ir kryptį vysto savarankiškai;

- Renkasi iš organizatorių pateiktų jas performuluodami ir pasirinkdami savo perspektyvą;
- Kartu su potencialiais šaltiniais ir ekspertais jas išsiginai ir pasirenka savo perspektyvą kūrybinių dirbtuvių metu.

4.3. Pasirinktas ar kūrybinių dirbtuvių metu išvystytas temas bei jas atliekančias komandas tvirtina Konkurso vertinimo komisija bei Organizatoriai. Tvirtinama atsižvelgiant į temas atitikimą konkurso dalyvių motyvacijai, kompetencijoms bei jos potencialą atitikti žurnalistiniam tyrimui keliamiems reikalavimams (3.5. punktas).

5. Konkurso vertinimo komisija

5.1. Konkursui yra sudaroma konkurso vertinimo komisija (toliau tekste - Komisija). Komisija sudaroma iš ne mažiau 10 profesionalių žurnalistų ir žiniasklaidos bei pasirinktų tyrimo krypties ekspertų, kurie privalo užpildyti privačių interesų deklaraciją pagal Organizatorių pateiktą formą. Į konkurso komisijos sudėtį įeina ir konkursą organizuojančių institucijų atstovai.

5.2. Kandidatus į Komisijos narius parenka Organizatoriai, atsižvelgdami į pasiūlytų Komisijos narių kompetencijas, profesionalumą, reputaciją ir patirtį.

5.3. Komisijos narių veikla yra vykdoma visuomeniniais pagrindais. Komisijos nariai, konsultuojantys konkrečius tyrimus, turi pirmumo teisę tyrimą publikuoti savoje visuomenės informavimo priemonėje.

5.4. Komisija vertina konkurso dalyvių kompetenciją, jų veiklos planus bei teikia rekomendacijas plano tobulinimui, balais įvertina geriausius žurnalistinius tyrimus, teikia rekomendacijas dėl projekto įgyvendinimo, vertina projekto rezultatus.

6. Reikalavimai žurnalistiniams tyrimams

6.1. Žurnalistiniai tyrimai (projektai) turi atitikti konkurso nuostatuose keliamus temas, žanro, techninius, profesinius, etikos ir teisės žurnalistams bei leidėjams keliamus reikalavimus.

7. Reikalavimai konkurso dalyviams

7.1. Konkurso nuostatuose numatomi dalyviams keliami reikalavimai ir kriterijai.

7.2. Komisija turi teisę bet kuriuo metu nutraukti konkurso vykdymą ir žurnalistinio tyrimo (projekto) finansavimą, jei paaiškėja, kad konkurso dalyviai nesilaiko žurnalistams teisės aktuose nustatytų profesinių reikalavimų, pažeidžia konkurso sutarties nuostatus.

7.3. Dalyvis užpildo konkurso organizatorių pateiktą privačių interesų deklaraciją, kurioje turi atsispindėti žurnalisto interesai konkurso temos kontekste.

8. Žurnalistinių tyrimų (projektų) finansavimas

8.1. Organizatorių skelbiamas konkursas žurnalistiniams tyrimams atlikti finansuojamas iš „Baltųjų pirštinių“ ir Europos Ekonominės Erdvės finansinio mechanizmo 2009 - 2014 periodo NVO Programoms Lietuvoje lėšų.

8.2. Organizatoriai neturi teisės jokiais formomis tiesiogiai ar netiesiogiai veikti vykdytojų atliekamų žurnalistinių tyrimų, tačiau turi teisę gauti visą juos dominančią informaciją apie žurnalistinių tyrimų

vykdytojus bei apie žurnalistinio tyrimo eigą pasibaigus žurnalistiniam tyrimui, o, žurnalistui sutinkant ar pageidaujant (ypač tuo atveju, kai paskiriamas konsultantas), informacija gali būti teikiama ir tyrimo eigoje. Konkrečią temą remiantis juridinis ar fizinis asmuo privalo užpildyti Organizatorių pateiktą privačių interesų deklaraciją ir gresiant interesų konfliktui, nusišalinti nuo temų, plano bei tyrimo vertinimo.

8.3. Konkurso prizinis fondas paskirstomas konkurso dalyviams ar dalyvių grupėms priklausomai nuo žurnalistinių tyrimų kokybės ir profesionalumo, įvertinamo Komisijos.